

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 09.11.1965, sp. zn. 5 Cz 95/65, ECLI:CZ:NS:1965:5.CZ.95.1965.1

Číslo: 7/1966

Právní věta: Platnost vyhlášky č. 58/1954 Ú. l., jakož i směrnic k jejímu provedení vydaných, nebyla dotčena ustanoveními občanského zákoníku ani jinými předpisy. Je třeba rozlišovat právní vztah mezi vodohospodářskou službou a odběratelem vody (zpravidla vlastníkem nemovitosti) a mezi odběrateli vody a přímými spotřebiteli; to však neznamená, že by důsledky zanedbání některých povinností odběratelem vody měl nést přímý spotřebitel vody.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 09.11.1965

Spisová značka: 5 Cz 95/65

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Vodné

Předpisy: 58/1954 Ú. § 1.

§ 2

§ 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal na žalovaném zaplacení vodního za dobu od 1. 5. 1961 do 30. 4. 1962, které na něj připadá jako na nájemníka v bytě v domě čp. 148 v O., jehož správcem je žalobce, po rozvržení celkové částky vodného, vyfakturovaného vodohospodářskou správou žalujícímu podniku. Žalobce uváděl, že částka celkového vodného 1226,40 Kčs za uváděné období sice překračuje průměr spotřeby v domcích podobného typu, v němž bydlí žalovaný, že však požádal dne 12. 11. 1962 Okresní vodohospodářskou správu v P. o přezkoušení vodoměru v tomto domě, a podle jejího sdělení z 28. 5. 1963 byl vodoměr shledán bez závad. Proto žalobce požaduje úhradu podílu na žalovaného připadajícího z celkové částky vodného na dům.

Žalovaný poukazoval na účtované částky vodného v minulých letech a namítal, že je na něm žalobcem požadována částka za takové množství vody, které spotřebovat nemohl. Má za to, že bylo povinností žalobce postarat se zavčas po zjištění vysoké spotřeby vody o přezkoumání vodoměru a celé instalace vodovodní.

Okresní soud v Pardubicích žalobu zamítl s odůvodněním, že oproti minulým létům spotřeba vody stoupla neúměrně a tato okolnost měla vést žalobce k včasnému přezetření vodoměru.

Krajský soud v Hradci Králové k odvolání žalobce rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě bylo v celém rozsahu vyhověno. Odvolací soud vycházel ze zjištění, že vodoměr byl dne 4. 12. 1963 vyměněn, přezkoušen a shledán správným, že v době od 17. 9. do 4. 12. 1963 byla vykazována spotřeba vody značně nižší než v předchozích čtvrtletích a že tedy docházelo k nižší spotřebě ještě před výměnou vodoměru, což nasvědčuje tomu, že vodoměr byl správný.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že rozhodnutím krajského soudu v Hradci králové byl porušen zákon, a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ust. § 2 odst. 1 vyhl. č. 58/1954 Ú. l., o úplatách za dodávku vody z veřejných vodovodů a vodáren a za odvádění vod veřejnými kanalizacemi, vybírá, fakturuje a vymáhá vodné a stočné krajská vodohospodářská služba, která dodává nebo odvádí vodu. Tomuto dodavateli hradí vodné a stočné odběratel vody, tj. vlastník, popřípadě držitel, poživatel, uživatel nebo správce nemovitosti, pro kterou se voda dodává (§ 2 odst. 2 cit. vyhl.). Odběratel je pak oprávněn rozvrhnout vodné a stočné na veškeré přímé spotřebitele vody (nájemníky apod.) způsobem uvedeným v § 9 cit. vyhl. a požadovat od nich částky na ně připadající, pokud je to v souhlase s ustanoveními nájemní nebo jiné smlouvy (§ 2 odst. 3 cit. vyhl.). Platnost uváděné vyhlášky, jakož i směrnic č. 112/1955 Ú. l. vydaných k jejímu provedení nebyla dotčena ustanoveními nového občanského zákoníka z r. 1964 nebo jinými právními předpisy o úhradě za užívání bytů.

Z uvedené právní úpravy o úplatách za dodávku vody vyplývá, že je třeba rozlišovat právní vztah mezi vodohospodářskou službou a odběratelem vody (zpravidla vlastníkem nemovitosti) a mezi odběratelem vody a přímými spotřebiteli vody (zpravidla uživateli bytu), jakož i to, že přímý spotřebitel vody nemůže s právními účinky vůči dodavateli vody nijak ovlivnit správnost výše částky fakturované vodohospodářskou službou. To neznamena, že by důsledky zanedbání některých povinností odběratelem vody (např. povinnosti odstranit unikání vody zaviněné netěsností vodovodní instalace) nebo nevyužití některých oprávnění vůči vodohospodářské službě (např. právo dožadovat se v důvodných případech přezkoumání vodoměru – čl. 11 směrnic č. 112/1955 Ú. l.) měl nést přímý spotřebitel vody. Může tedy v některých případech dojít k tomu, že rozsah platební povinnosti odběratele bude nepochybně určen údaji vodoměru, ale tyto údaje nebudou rozhodné pro stanovení úplaty přímého spotřebitele vody.

Především to bude tam, kde se odběratel nedožadoval přezkoumání vodoměru, ač pro to byly závažné důvody. Bude tomu i tehdy, jestliže v této souvislosti nevyčerpal všechny možnosti, jež mu platné předpisy dávají. Nestačí zde uvažovat jenom článek 11 citované směrnice, ale nutno vzít v úvahu i československou státní normu ČSN 73 0121, Vodovodní řád, domovní vodovody. Jde o normu obecně závaznou, která platí od 1. 1. 1955. Podle článku 169 této normy musí být majitel nemovitosti nebo odběratel vody vyrozuměn o datu zkoušky vodoměru, kterou si vyžádal, a může se jí zúčastnit osobně nebo svým oprávněným zástupcem. Neučiní-li tak, považuje se výsledek zkoušky za nesporný. Jestliže se uváží, že zkoušky provádí dodavatel, tedy organizace na výsledku zkoušky zainteresovaná, pak je odůvodněno, aby se odběratel osobně přesvědčil o řádném průběhu zkoušky vodoměru. Nevyužití těchto práv samo o sobě nemůže sice být důvodem, pro který by mohl nájemce odmítat jako základ rozvrhované úplaty údaje získané odpočtem vodoměru, ovšem přímý spotřebitel vody může případně prokázat, že nevyužití těchto oprávnění mělo za následek, že bylo fakturováno větší množství vody, než jaké bylo skutečně dodáno. Při posouzení bude pak přicházet v úvahu výše spotřeby v předchozích i následujících fakturačních obdobích a výše spotřeby vypočtená podle směrných čísel uvedených v citované vyhlášce. Je ovšem úkolem soudu, aby tyto skutečnosti a další důkazy zvážil podle zásady volného hodnocení důkazů a rozhodl, zda vůbec a jaký důsledek měla skutečnost, že odběratel všech svých práv vůči dodavateli nevyužil.

Druhou skupinou případů, kde údaje vodoměru nemusí být rozhodující pro určení výše úplaty přímého spotřebitele vody, jsou ty případy, kde vodoměrem udávané množství vody sice vodoměrem prošlo a bylo tedy skutečně dodáno, ale v důsledku skutečností, za něž odpovídá odběratel (např. poškození nebo opotřebení vodovodní instalace, jehož opravu je povinen provést odběratel, za předpokladu, že nájemce splnil svou ohlašovací povinnost), voda nebude nájemcem spotřebována (netěsnost potrubí, prasklé potrubí apod.). I zde bude ovšem na přímém spotřebiteli vody, aby rozhodné skutečnosti prokázal. Soud pak po zvážení provedených důkazů zhodnotí, zda budou údaje vodoměru pro určení platební povinnosti nájemce rozhodné či nikoliv.

Vzhledem k obraně žalovaného bylo na místě provést důkaz výkazem o odběru vody za delší období před i po kritické době 1. 5. 1961 až 10. 4. 1962 tak, aby bylo možno porovnávat měrné a nikoliv jenom vyúčtovací období. Pokud by se ukázalo, že vodoměr byl vadný, bylo nutné, aby si soud opatřil data (vybavení bytů, počet osob v bytech bydlících), která by dovozovala stanovit spotřebu podle směrných čísel (§ 5 citované vyhlášky). Dále bylo úkolem soudu zjistit u Okresní vodohospodářské správy v P. zda tento podnik splnil povinnost ukládanou mu zmíněným článkem 169 citované ČSN a nestalo-li se tak, z jakých důvodů k tomuto opomenutí došlo a zjistit případně i to, co se stalo s přezkoušeným vodoměrem, zda byl znovu osazen (kam a s jakými výsledky), či zda ho již nebylo použito a v tomto případě z jaké příčiny. Pro případ, že by vodoměr byl k dispozici, měl soud uvážit možnost znaleckého přezkoumání.

Bylo dále úkolem soudu vyžádat si od Okresní vodohospodářské správy v P. protokol o zkoušce vodoměru a vyslechnout pracovníka, který zkoušku prováděl, o způsobu jejího provedení a o jejím výsledku. Bylo správné vyslechnout i technika domovní správy, který podle tvrzení žalobce prohlížel potrubí a neshledal žádných závad. Vhodné bylo vyslechnout o stavu vodovodní instalace v předmětném domě i ostatní nájemníky.

Nebylo bez významu zjistit u Okresní vodohospodářské správy v P., zda a kdy před 4. 12. 1962 došlo k výměně vodoměru a s jakým výsledkem, a dále u žalobce zjistit, zda a jakým způsobem je pamatováno na průběžnou kontrolu vodoměru a vodovodní instalace, a to ihned, jakmile vyvstanou skutečnosti, které by svědčily o tom, že vodoměr správně neukazuje, či zda (jak by to vyplývalo i z tvrzení žalobce) je pamatováno jenom na kontrolu následnou.

Teprve po shromáždění všech těchto důkazů mohl soud po skutkové stránce podstatu vztahu mezi účastníky náležitým způsobem zhodnotit a učinit spolehlivý závěr, zda údaje o odběru vody zjištěné odpočtem vodoměru jsou spolehlivé.